

4^ο Κεφάλαιο

Επιδημιολογία - Νοσήματα

Ενότητα 4.1

Γενικά

Επιδημιολογία είναι η επιστήμη που:

ο Μελετά

1. Τα αίτια
2. Τη συχνότητα

όλων των
νοσημάτων

ο Ερευνά

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την κατανομή των νοσημάτων

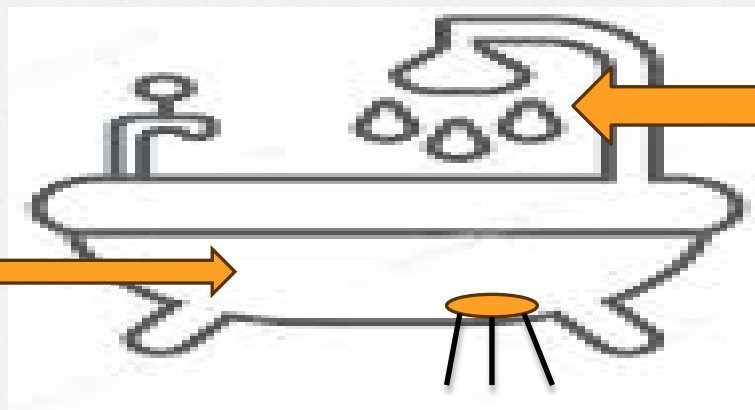
ο Υποδεικνύει μέτρα πρόληψης

Επιδημιολογία

- ο Παλαιότερα: αφορούσε τα **λοιμώδη νοσήματα**
- ο Σήμερα: περιλαμβάνει **κάθε κατάσταση** που συμβάλει στην αύξηση ενός νοσήματος (ανεξαρτήτως αιτιολογίας)

Επιδημία	Πανδημία	Ενδημία
Αυξημένη συχνότητα μιας νόσου σε	Εξάπλωση της επιδημίας σε	Η λοίμωξη παραμένει για
Μικρό χρονικό διάστημα σε	Χώρες και Ηπείρους	Μεγάλο χρονικό διάστημα σε
Συγκεκριμένο πληθυσμό		Ένα πληθυσμό με
Ξεκινά από μια κοινότητα και επεκτείνεται σε όλη τη χώρα		Σταθερή επίπτωση και επιπολασμό
ΠΑΝΑΓΟΥ ΑΓΟΡΙΤΣΑ ΠΕ87.02		 Σύνολο κρουσμάτων νόσου σε δεδομένη χρονική στιγμή Αριθμός νέων κρουσμάτων νόσου σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα

Επιπολασμός

Επίπτωση

Εκείνοι που θεραπεύονται ή
πεθαίνουν και δεν ανήκουν ούτε
στην επίπτωση ούτε στον
επιπολασμό

ο **Επιδημία:** αυξημένη συχνότητα νόσου (λοιμώδους)

➤ σε **μικρό χρονικό διάστημα**

➤ σε **συγκεκριμένο πληθυσμό**

➤ που ξεκινώντας από **μικρή κοινότητα** εξαπλώνεται σ' ολόκληρη τη **χώρα**

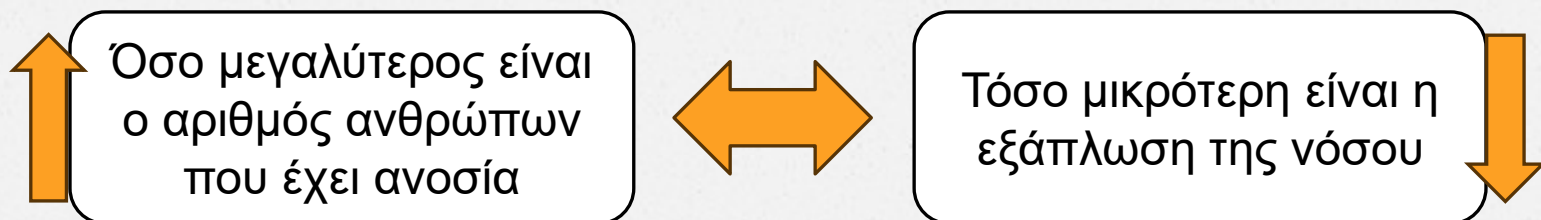
ο **Επιδημική έκρηξη:** ξαφνική εμφάνιση **επιδημίας** σε **μικρό χρονικό διάστημα** (τροφική δηλητηρίαση) – συγκεκριμένος πληθυσμός: μια κοινότητα, μια πόλη

- ο Πανδημία: εξάπλωση **επιδημίας** σε άλλες **χώρες** και **Ηπείρους**
- ο Ενδημία: όταν η λοίμωξη παραμένει για **μεγάλο χρονικό διάστημα** σ' ένα πληθυσμό με **σταθερή επίπτωση** και **επιπολασμό**

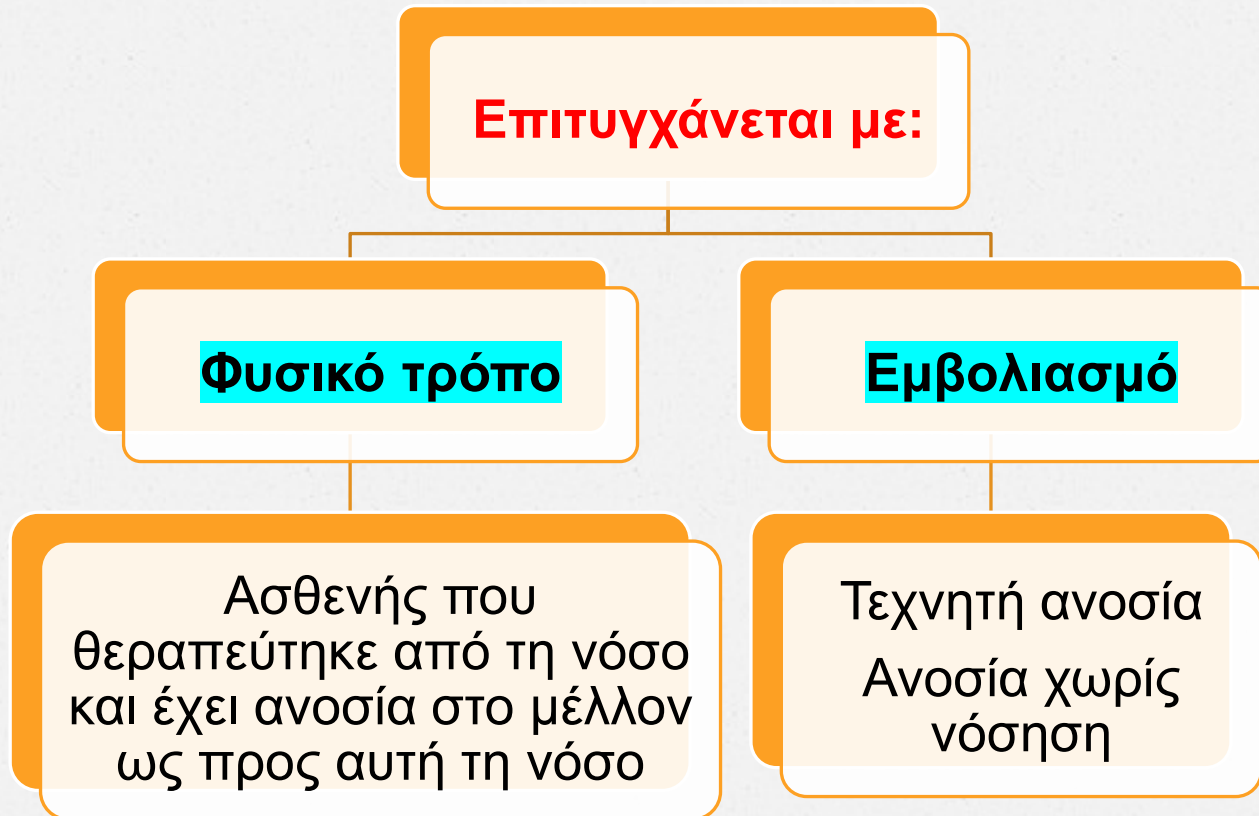
- ο **Επίπτωση**: αριθμός **νέων κρουσμάτων** νόσου που εμφανίζεται σε **συγκεκριμένο χρονικό διάστημα**
- ο **Επιπολασμός**: **σύνολο κρουσμάτων** (παλαιών και νέων) σε μια **δεδομένη χρονική στιγμή** (σαν φωτογραφία)
- ο **Πληθυσμιακή ανοσία**: ποσοστό ατόμων στον πληθυσμό που έχουν ανοσία

Πληθυσμιακή ανοσία

- ο Παίξει σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση επιδημίας
- ο Η εξάπλωση ενός νοσήματος στον πληθυσμό (επιδημία) εξαρτάται από τον αριθμό των ατόμων που δεν έχουν ανοσία στο συγκεκριμένο νόσημα

Πληθυσμιακή ανοσία

Ενότητα 4.2

Τα λοιμώδη νοσήματα

Λοιμώδη νοσήματα ή μεταδοτικά νοσήματα

Ορισμός: τα νοσήματα που οφείλονται σε **ζωντανούς λοιμογόνους παράγοντες** ή στα **τοξικά τους προϊόντα**

Λοιμογόνοι παράγοντες:

1. Ιοί
2. Βακτήρια
3. χλαμύδια
4. παράσιτα κ.ά

Μετάδοση:

1. **Άμεσα:** από μολυσμένο άνθρωπο ή ζώο
2. **Έμμεσα:** με παρεμβολή διαβιβαστή ή μέσω μολυσμένων αντικειμένων

Προϋποθέσεις εμφάνισης λοιμώδους νοσήματος

1. Να υπάρχει πηγή μόλυνσης
2. Να υπάρχει μέσον, οδός μεταφοράς
3. Να υπάρχει ευπαθής πληθυσμός

Καταπολέμηση λοιμωδών νοσημάτων με:

1. **Εξουδετέρωση** ή μείωση **πηγής** μόλυνσης (δύσκολα επιτεύξιμο)
2. **Έλεγχο** μέσων μεταφοράς λοιμογόνων παραγόντων (**ευκολότερα** – εξαίρεση λοιμώδη που μεταδίδονται μέσω αέρα)
3. **Ανοσοποίηση** πληθυσμού – εμβολιασμός (ο πλέον αποτελεσματικότερος τρόπος)

Προϋποθέσεις εμφάνισης λοιμώδους νοσήματος:

Καταπολέμηση λοιμώδους νοσήματος με:

Να υπάρχει πηγή μόλυνσης →

Εξουδετέρωση ή μείωση
πηγής μόλυνσης (δύσκολα
επιτεύξιμο)

Να υπάρχει μέσο, οδός
μεταφοράς →

Έλεγχος μέσων μεταφοράς
λοιμογόνων παραγόντων
(ευκολότερα – εξαίρεση
λοιμώδη που μεταδίδονται
μέσω αέρα)

Να υπάρχει ευπαθής
πληθυσμός →

Ανοσοποίηση πληθυσμού –
εμβολιασμός (ο πλέον
αποτελεσματικότερος τρόπος)

ο Σε εμφάνιση λοιμώδους νοσήματος
γίνεται **Επιδημιολογική μελέτη**

Καταγράφονται

1. Ημερομηνία εμφάνισης νόσου
2. Τόπος
3. Ηλικία
4. Φύλο ασθενών

Μελετώνται

1. Χρόνος επώασης
2. Τρόπος μετάδοσης

Σκοπός:

1. η εύρεση της αιτίας και
2. η πηγή μόλυνσης

❑ Απομόνωση:

- περιορισμός της επαφής του ασθενή με το περιβάλλον – όταν η μεταδοτικότητα της νόσου είναι μεγάλη.
- Σε νοσοκομείο και σπίτι
- Πρόληψη διασποράς νόσου
- Προστασία των ίδιων των ασθενών από μικρόβια

❑ Προστατευτικές προφυλάξεις:

- Σε ασθενείς λόγω της μεγάλης ευαισθησία που εμφανίζουν στις λοιμώξεις (μετά από μεταμόσχευση μυελού των οστών, σε ανοσοκαταστολή από χημειοθεραπεία)

❑ Υποχρεωτική δήλωση

- **Σκοπός** η καταπολέμηση των επιδημικών νοσημάτων
- Υποβάλλεται στην τοπική υγειονομική υπηρεσία ή αστυνομική αρχή
- Υποχρεωτική: Διεθνής δήλωση των νοσημάτων χολέρα, πανώλη, ευλογιά, κίτρινος πυρετός

❑ Απολύμανση

- Μείωση παθογόνων μικροβίων από το **σώμα** και το **χώρο** (επιφάνειες, αντικείμενα, έπιπλα, εργαλεία, δάπεδα, τοίχοι) για να μην προκαλέσουν λοίμωξη

Ενότητα 4.4

Χαρακτηριστικά Λοιμωδών Νοσημάτων

Χαρακτηριστικά λοιμωδών νοσημάτων

Μετάδοση μικροοργανισμού

Με αποτέλεσμα

Να αρρωσταίνουν πολλοί άνθρωποι

Σε μικρό χρονικό
διάστημα

Να υπάρχει μικρή ή μεγάλη **επιδημία**

Διαδικασία λοιμωδών νοσημάτων

- 1. Μόλυνση:** είσοδος μικροοργανισμών στον οργανισμό
- 2. Χρόνος επώασης (λίγες μέρες ή μήνες):** περίοδος από την είσοδο του μικροοργανισμού μέχρι και την εμφάνιση συμπτωμάτων
- 3. Λοίμωξη (ημέρες, μήνες, χρόνια):** πολλαπλασιασμός μικροοργανισμών στον οργανισμό με συνέπεια την εμφάνιση συμπτωμάτων
- 4. Θεραπεία ή θάνατος**

Ενότητα 4.5

Τρόποι μετάδοσης

◦ Άμεση μετάδοση:

Μεταφορά μικροοργανισμού άμεσα, **χωρίς** να παρεμβάλλεται τίποτα

1. **Άμεση επαφή** πχ φιλή, συνουσία
2. **Σταγονίδια** πχ φτέρνισμα, βήχας
3. **Άμεση επαφή ατόμου με μικροοργανισμό** του ελεύθερου περιβάλλοντος πχ τέτανος
4. **Δάγκωμα** πχ λύσσα

ο Έμμεση μετάδοση:

Μεταφορά μικροοργανισμού έμμεσα, με **παρεμβολή** ενός ξενιστή ή ενός μέσου μεταφοράς πχ νερό, αέρας

1. Νερό, γάλα, τρόφιμα, είδη προσωπικής χρήσης (ρούχα, ποτήρια, μαχαιροπήρουνα)
2. Ξενιστές πχ κουνούπια
3. Αέρα – σκόνη και πυρήνες σταγονιδίων (κατάλοιπα σταγονιδίων που αιωρούνται στον αέρα)

Τρόποι μετάδοσης

Άμεση μετάδοση	Έμμεση μετάδοση
Μεταφορά μικροοργανισμού άμεσα Χωρίς παρεμβολή	Μεταφορά μικροοργανισμού έμμεσα Παρεμβολή ξενιστή (έντομο) ή οχήματος (νερό, αέρας)
1. Άμεση επαφή – συνουσία, φιλί	1. Όχημα: νερό, γάλα, τρόφιμα, είδη προσωπικής χρήσης
2. Σταγονίδια – φτέρνισμα, βήχας	2. Ξενιστές – συνήθως έντομα
3. Άμεση επαφή ατόμου με μικροοργανισμούς του ελεύθερου περιβάλλοντος	3. Αέρα: σκόνη – πυρήνες σταγονιδίων
4. Δάγκωμα	